Prakšu ceļvedis uzņēmumiem

PRAKTIKANTI

JAUNU DARBINIEKU PIESAISTES IESPĒJAS TAVAM UZŅĒMUMAM!

Līdzfinansē
Eiropas Savienības
Erasmus+ programma

VET FOR EMPLOYMENT
KVALITATĪVA PRAKSE DARBA TIRGUM

LDK
LATVIJAS DARBA DEVĒJU KONFEDERĀCIJA

Latvijā aizvien aktuālāks kļūst jautājums par kvalitatīva darbaspēka pieejamību un to piesaistīšanu.

Kvalificētus speciālistus sagatavo profesionālās izglītības iestādes, kur būtiska mācību programmas daļa – prakse – tiek īstenota uzņēmumā. Prakse ir iespēja uzņēmumam sadarboties ar profesionālās izglītības iestādēm, lai jau mācību laikā iepazītu praktikantu un sagatavotu savu nākamo darbinieku atbilstoši uzņēmuma tehnoloģiskajiem procesiem un kvalitātes prasībām.

Jauniešu interesi turpināt darbu prakses vietā aplieca Latvijas Darba devēju konfederācijas (turpmāk – LDDK) īstenotā pētījuma dati, kurā 63% praktikantu norādīja, ka vēlētos palikt strādāt uzņēmumā vai iestādē, kurā praktizējas.

Lai palīdzētu uzņēmumiem piesaistīt praktikantus, nodrošināt kvalitatīvu praksi un pieņemt darbā prasmīgus darbiniekus uzņēmumu attīstībai, LDDK ir izveidojusi šo prakšu ceļvedi uzņēmumiem.
Prakse ir jaunieša profesionālās karjeras sākums, kas sniedz pirmo pieredzi savā izvēlētajā profesijā, tādēļ prakses laiks audzēknim ir īpaši nozīmīgs jaunu zināšanu un prasmju ieguvē un izvēlētās profesijas izzināšanā. Uzņēmuma atbildība ir iepazīstināt jauniešus ar darba vidi un kultūru, lai jaunietis pēc izglītības iestādes absolvēšanas būtu ieinteresēts uzsākt darbu savā profesijā.

UZŅĒMUMU IEGUVUMI

- Iespēja atlasīt labākos audzēkņus uz praksi un vēlāk arī labākos praktikantus uz darbu uzņēmumā
- Uzņēmums apmāca iespējamo nākamo darbinieku tieši tā, kā nepieciešams uzņēmumam
- Praktikanti ne tikai mācās, bet arī strādā uzņēmuma labā
- Tiek taupīti līdzekļi, ko uzņēmums tērētu, atlasot un pārmācot darba tirgū pieejamos darbiniekus
- Tiek taupīti līdzekļi uz darbinieku mainības rēķina, jo bijušie praktikanti parasti kļūs par motivētiem, lojāliem darbiniekiem
- Labāks uzņēmuma tēls, jo uzņēmums iegulda izglītībā
- Ir iespēja sadarboties ar citiem uzņēmumiem, lai kopīgi apmācītu praktikantus

"Galvenais ieguvums ir jaunie darbinieki, kuri jau ir iepazinušies ar uzņēmumu, pierādījuši sevi praksē un izrādījuši interesi kļūt par daļu no uzņēmuma komandas."

AS *Exigen Services Latvia*

"Tiek iegūti kvalificēti speciālisti, kas sagatavoti atbilstoši uzņēmuma tehnoloģiskajiem procesiem un kvalitātes prasībām. Tiek veidota personāla rezerve – prakses laikā tiek izvērtēta nākamā darbinieka attieksme pret darbu un viņa atbildības līmenis."

SIA *Dinex Latvia*

VEIKSMĪGAS PRAKSES NOSACĪJUMI

Ko darīt, lai prakse būtu veiksmīga un nodrošinātu ieguvumus gan uzņēmumam, gan praktikantam?

- Jauniešu ieinteresētība jaunu zināšanu un prasmju apguvē, motivācija strādāt profesijā;
- Uzņēmuma resursu ieguldīšana, lai praktikantam nodrošinātu darba vietu atbilstoši darba aizsardzības noteikumiem, apgūstamās profesijas un prakses uzdevumu specifikai; kā arī kompetentu un atsaucīgu prakses vadītāju.
- Trīspusēja prakses līguma slēgšana un vienošanās par kopīgu izpratni par mācību prakses organizāciju, tostarp par katras puses atbildību;
- Atgriezeniskās saites nodrošināšana - praktikantu apgūto prasmju novērtēšana un priekšlikumi praktikanta darba kvalitātes uzlabošanai. Vēlme uzklausīt arī praktikanta viedokli un priekšlikumus.

"Jauns skats uz darba procesiem, jauni speciālisti ar labu attīstības potenciālu."

SIA *Leax Baltix*

"Mēs praktikantus apmācām tā, lai viņi prakses laikā uzņēmumā arī izdarītu vērtīgu darbu."

AS *Laima*

PRAKTIKANTU PIESAISTE

1. Praktikantu piesaistei Jūs varat vērsties izglītības iestādēs, ja Jūs zināt, kādas kvalifikācijas praktikanti ir nepieciešami uzņēmumā.

Profesionālās izglītības iestāžu sarakstu un to piedāvātās mācību programmas (vidējā profesionālā izglītība un arodizglītība) skatiet LDDK mājaslapā www.lddk.lv/pakalpojums/prakses. Kopējais izglītības iestāžu un programmu saraksts ir pieejams Latvijas nacionālā izglītības iespēju datu bāzē: www.niid.lv.

2. Praktikantu piesaistei Jūs varat meklēt palīdzību LDDK.

LDDK īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu "Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos". Sazinieties ar prakšu vai darba vidē balstītu apakšprojekta vadītāju, un viņš Jums norādīs, no kuras skolas Jūs varat piesaistīt atbilstošās kvalifikācijas praktikantu. Kontaktinformāciju meklēt LDDK mājaslapā projekta sadaļā.

3. Praktikantu piesaistei Jūs varat izmantot portālu www.prakse.lv.

Jums nepieciešams reģistrēties portālā, kura lietotāji ir vairāk nekā 86 000 jaunieši (aizņem tikai 1 minūti). Portālā varat izvietot prakses sludinājumus vai arī aplūkot jauniešu CV un motivācijas vēstules, kā arī sazināties ar jauniešiem paši.

TIESĪBAS UN PIENĀKUMI PRAKSES LAIKĀ

Pieņemt praktikantu uzņēmumā – tās ir uzņēmuma tiesības, nevis pienākums.

Uzņēmumam ir tiesības organizēt praktikantu atlasi pēc saviem izvirzītajiem noteikumiem un/vai kārtības.

PRAKTIKANTU ATLASE VAR IETVERT:

- interviju pirms prakses,
- CV, rekomendāciju, sekmju saraksta, u.c. veida informācijas, kas palīdz novērtēt praktikanta sagatavotību un motivāciju uzsākt praksi, izvērtēšana.

Kad praktikants ir izvēlēts, pirmais solis ir trīspusēja līguma par mācību praksi slēgšana. Līgumu paraksta praktikants (ja praktikants ir nepilngadīga persona, viņa vietā līgumu par mācību praksi noslēdz praktikanta likumiskais pārstāvis), uzņēmums un izglītības iestāde. Vairumā gadījumu izglītības iestāde sagatavo līgumu par mācību praksi.

TRĪSPUSĒJĀ LĪGUMĀ TIEK IETVERTA INFORMĀCIJA PAR:

- prakses vietu;
- prakses ilgumu;
- prakses uzdevumiem (prakses programma);
- izglītības iestādes, uzņēmuma un praktikanta tiesībām un pienākumiem;
- līguma laušanas veidiem.

TRĪSPUSĒJĀ LĪGUMĀ TIEK NORĀDĪTI UZŅĒMUMA PIENĀKUMI UN TIESĪBAS PRAKSES LAIKĀ, UN TIE IR:

- nodrošināt praktikantam prakses programmai, darba aizsardzības prasībām, ugunsdrošības un sanitāri higiēniskām normām atbilstošu prakses vietu;
- nodrošināt prakses vadītāju uzņēmumā, kurš vada praktikanta darbu saskaņā ar prakses programmu un nodrošina praktikanta uzraudzību, līdz viņš apgūst drošas darba metodes un paņēmienus;
- veikt praktikanta instruktāžu par darba drošības un aizsardzības, ugunsdrošības, drošības tehnikas un darba higiēnas prasībām uzņēmumā;
- informēt praktikantu par darba iekšējās kārtības noteikumiem;
- nodrošināt praktikantu ar prakses veikšanai nepieciešamajiem materiāliem, instrumentiem un individuālajiem aizsardzības līdzekļiem;
- apstiprināt praktikanta prakses izpildi – informāciju par padarīto darbu (pārskatu) un sniegt praktikanta raksturojumu;
- informēt izglītības iestādi par gadījumiem, kad praktikants neievēro uzņēmuma iekšējās darba kārtības noteikumus, darba drošības un aizsardzības, ugunsdrošības, drošības tehnikas un darba higiēnas prasības vai, ja noticis nelaimes gadījums prakses vietā;
- neizmantot praktikantu darbos, kas neatbilst prakses uzdevumiem;
- uzņēmumam ir tiesības pārtraukt prakses līgumu, ja praktikants neievēro uzņēmuma prakses vadītāja norādījumus, uzņēmuma iekšējās darba kārtības noteikumus, vispārējus darba aizsardzības noteikumus un citus uzņēmuma noteikumus.

PRAKTIKANTA TIESĪBAS UN PIENĀKUMI IR:

- izpildīt prakses programmā noteiktos uzdevumus;
- ievērot prakses vietas iekšējos darba kārtības noteikumus, darba aizsardzības un drošības prasības, prakses vadītāju norādījumus;
- veikt darbu kvalitatīvi un prakses vietas noteiktajos termiņos;
- saudzīgi apieties ar prakses vietas inventāru un uzņemas materiālu atbildību par prakses vietas izsniegtā inventāra bojājumiem;
- noformēt prakses dokumentus u.tml.

IZGLĪTĪBAS IESTĀDES TIESĪBAS UN PIENĀKUMI IR:

- iepazīstināt praktikantu ar mācību prakses mērķiem, uzdevumiem un vērtēšanas kritērijiem, kā arī ar viņa tiesībām un pienākumiem mācību prakses laikā;
- iecelt prakses vadītāju – profesionālās izglītības iestādes darbinieku, kurš kontrolē mācību prakses norisi un sniedz atbalstu praktikantam mācību prakses laikā;
- atsaukt praktikantu no prakses vietas, ja prakses vietā tiek konstatēti praktikanta dzīvību vai veselību apdraudoši apstākļi;
- pēc mācību prakses, pamatojoties uz praktikanta iesniegtajiem prakses dokumentiem, kas saskaņoti ar prakses vietu, novērtēt mācību praksi;
- nodrošināt praktikanta apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā u.tml.

PRAKSES DOKUMENTĀCIJA UN ATGRIEZENISKĀ SAITE

MĀCĪBU PRAKSES ORGANIZĀCIJAI NEPIECIEŠAMI ŠĀDI DOKUMENTI:

- prakses programma;
- prakses dienasgrāmata vai pārskats;
- praktikanta raksturojums;
- līgums par mācību praksi starp praktikantu, profesionālās izglītības iestādi un prakses vietu (uzņēmumu);
- līgums par praktikanta apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem mācību prakses laikā, ja praktikants obligāti apdrošināms (nodrošina izglītības iestāde).

Prakses programmā ir iekļauts: prakses nosaukums, apjoms (stundas), mērķis, uzdevumi, tēmas, apakštēmas un katrai tēmai paredzētais stundu skaits.

"Uzņēmumam prakses laikā ir papildu darbinieki. Tā kā praktikantam ir jāiesniedz prakses pārskats, tas bieži vien ļauj paskatīties uz jau ierasto situāciju no malas, un uzņēmums rod priekšlikumus, ierosinājumus izmaiņām vai uzlabojumiem."

SIA *Lāči*

PRAKSES DIENASGRĀMATA VAI *PĀRSKATS* IR PAREDZĒTS MĀCĪBU PRAKSES UN KVALIFIKĀCIJAS PRAKSES UZSKAITEI. PRAKSES DIENASGRĀMATA IETVER SEKOJOŠU INFORMĀCIJU:

- Praktikanta darba novērtējumu prakses laikā, ietverot informāciju par prakses nosaukumu; prakses sākuma un beigām; praktikanta attieksmi pret darbu, darbabiedriem, disciplīnu; prakses novērtējumu prakses vietā (balles vai ieskaitīts/neieskaitīts).
- Veikto darbu uzskaiti, ietverot informāciju par katras dienas izpildītā darba raksturojumu; patērēto laiku.
- Praktikanta raksturojumu, ietverot informāciju par praktikanta profesionālo sagatavotību; kādiem jautājumiem būtu jāvelta lielāka uzmanība turpmākajās mācībās; piezīmēm par prakses programmu.

Prakses dienasgrāmata ir svarīga atgriezeniskās saites veidošanā starp prakses uzņēmumu un izglītības iestādi, kas parāda praktikanta zināšanu līmeni un var sniegt priekšlikumus mācību programmas satura uzlabošanai. Balstoties uz regulāri apkopotu atgriezenisko saiti no uzņēmumiem un praktikantiem, ir iespējams uzlabot mācību programmu kvalitāti un sagatavot tādus speciālistus, kādi uzņēmumos ir nepieciešami. Aicinām izmantot arī praktikanta novērtēšanas anketu, kas pieejama LDDK mājaslapā!

"(Piesaistot praktikantus) uzņēmumā veidojas sapratne par jauno speciālistu sagatavotības līmeni kopumā, attiecīgi ir iespējams pielāgot jauno darbinieku sagatavošanas programmas."

AS *Latvenergo*

FINANŠU ATBALSTS PRAKŠU ORGANIZĒŠANAI

No 2017. līdz 2023. gadam LDDK īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu „Profesionālo izglītības iestāžu audzēkņu dalība darba vidē balstītās mācībās un mācību praksēs uzņēmumos" (Nr.8.5.1.0/16/I/001), kura ietvaros ir paredzēts atbalsts prakšu organizēšanai profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmās.

No projekta līdzekļiem paredzēts noteikts finanšu atbalsts uzņēmumam, kuru var izlietot, lai segtu prakses vadītāja vai mācību procesā izmantoto materiālu izmaksas.

Papildus projekta ietvaros tiek segtas: jaunietim apdrošināšanas izmaksas par nelaimes gadījumiem, darba apģērba, individuālo aizsardzības līdzekļu, obligātās veselības pārbaudes izmaksas u.tml., kā arī iespējams segt transporta un dienesta viesnīcas izmaksas.

Papildus informāciju varat uzzināt LDDK mājaslapā projekta sadaļā vai sazinoties ar LDDK (prakses@lddk.lv, 67225162).

NODERĪGAS INFORMĀCIJAS AVOTI

LDDK prakšu organizēšanas atbalsts – noderīgā informācija, nepieciešamo dokumentu paraugi, kontaktinformācija, u.c.

http://www.lddk.lv/pakalpojums/prakses/

LDDK nozaru ekspertu padomju koordinatoru sniegtais atbalsts saziņai ar profesionālās izglītības iestādēm

http://www.lddk.lv/pakalpojums/prakses/

Lielākais prakšu vakanču portāls

http://www.prakse.lv

Latvijas nacionālā izglītības iespēju datu bāzē

http://www.niid.lv

MATERIĀLA IZSTRĀDEI IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

Projekta "Kvalitatīvas prakses darba tirgum" ietvaros izstrādātie materiāli, t.sk., pētījums par prakšu pieejamību un kvalitāti Latvijā (2015).

Projekta materiāli pieejami: **http://www.lddk.lv/projekts/kvalitativas-prakses-darba-tirgum/**

2012. gada 20. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.785 "Mācību prakses organizācijas un izglītojamo apdrošināšanas kārtība"

Materiāls ir izstrādāts LDDK īstenotā Erasmus+ stratēģiskās partnerības projekta „Kvalitatīvas prakses darba tirgum", Nr.2014-1-LV01-KA202-000522, ietvaros, kura mērķis ir uzlabot kvalificēta darbaspēka pieejamību, stiprinot uzņēmumu iesaisti profesionālajā izglītībā un veicinot kvalitatīvu prakšu pieejamību.

Šī publikācija atspoguļo tikai tās autoru viedokli, un Eiropas Komisijas atbalsts šīs publikācijas tapšanai nav uzskatāms par tās satura apstiprinājumu, un Komisija nekādā veidā neuzņemas atbildību par šeit ietvertās informācijas tālāku izmantošanu

Līdzfinansē
Eiropas Savienības
Erasmus+ programma